

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (Ε.Π.Α)

Θεμιστοκλή Δέρβη 46, Medcon Tower 4^{ος} όροφος

1066 Λευκωσία Κύπρος

τηλ: 22875912, φαξ: 22304944

Email: chairman@competition.gov.cy. Website: www.competition.gov.cy

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Της 1^{ης} Μαρτίου 2005

Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ 207(I)/89 ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ Ν. 111(I)/99, Ν. 87(I)/00, Ν. 155(I)/00 ΚΑΙ Ν. 67(I)/2001

Καταγγελίες περιπερούχων κ. Παύλου Πούλλου, κ. Λεάνδρου Συμεού, κ. Δημητράκη Χριστοφόρου και της εταιρείας Scuralie Trading Ltd εναντίον των πρακτορείων διανομής τύπου Κρόνος Λτδ και Hellenic Distribution Agency (Cyprus) Ltd

Ενώπιον:

Χριστόδουλου Τσέλεπου	-	Πρόεδρος
Λεόντιου Περικλέους	-	Μέλος
Ανδρέα Δημητρίου	-	Μέλος
Ηλία Θεοδώρου	-	Μέλος

Καταγγέλλοντες:

- (1) κ. Παύλος Πούλλος (απών) - κ. Δημήτρης Παυλίδης και κ. Γεώργιος Τρίγγας, δικηγόροι καταγγέλλοντα (παρόντες).
- (2) κ. Λεάνδρος Συμεού (απών) - κ. Πολύκαρπος Φιλίππου, δικηγόρος καταγγέλλοντα (παρών).
- (3) κ. Δημητράκης Χριστοφόρου (ουδεμία παρουσία)
- (4) εταιρεία Scuralie Trading Ltd (ουδεμία παρουσία)

Καταγγελλόμενοι:

- (1) Πρακτορείο Διανομής Τύπου Κρόνος Λτδ – κ. Παντελής Αθηνής, Πρόεδρος Δ.Σ Κρόνου (παρών) και κ. Αριστοτέλης Βρυωνίδης, δικηγόρος καταγγελλόμενης εταιρείας (παρών).
- (2) Hellenic Distribution Agency (Cyprus) Ltd – κ. Χριστόφορος Ηρακλείδης, Διευθυντής(παρών) και κ. Πάρης Σπανός, δικηγόρος καταγγελλόμενης εταιρείας (παρών).

Ενδιαφερόμενα μέρη:

- (1) κ. Θεόδωρος Λεοντίου, Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Περιπερούχων (παρών)
- (2) κ. Κυριάκος Ιωάννου, Μέλος του Συνδέσμου Περιπερούχων (παρών).

A. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. Ιστορικό της διαδικασίας

1. Στις 20 Μαΐου 2003, ο δικηγόρος κ. Δημήτρης Παυλίδης εκ μέρους του περιπτερούχου κ. Παύλου Πούλλου υπέβαλε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής ΕΠΑ), καταγγελία σύμφωνα με το άρθρο 28 του Περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 207(Ι)/89, όπως έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα (εφεξής ο Νόμος), εναντίον των πρακτορείων διανομής τύπου Κρόνος Λτδ (εφεξής Κρόνος) και Hellenic Distribution Agency (Cyprus) Ltd (εφεξής Hellenic), περιέχουσα ισχυρισμούς για άρνηση προμήθειας μεγαλύτερων ποσοτήτων εφημερίδων, για την επιβολή και το ύψος των εγγυήσεων για προμήθεια έντυπου υλικού (δηλαδή εφημερίδων και περιοδικών) καθώς και για το ύψος των προμηθειών που παραχωρούνται στα διάφορα περίπτερα.
2. Στις 3 Ιουνίου 2003, η ΕΠΑ αφού εξέτασε την εν λόγω καταγγελία, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία όπως έρθει σε επαφή με τον καταγγέλλοντα με σκοπό την απόκλιση περισσοτέρων πληροφοριών και στοιχείων αναφορικά με την καταγγελία του και όπως ετοιμάσει σχετικό προκαταρκτικό σημείωμα.
3. Στις 13 Φεβρουαρίου 2004 ο δικηγόρος κ. Αλέκος Πατσαλίδης εκ μέρους του περιπτερούχου κ. Δημητράκη Χριστοφόρου υπέβαλε στην ΕΠΑ καταγγελία εναντίον του πρακτορείου Hellenic. Η ΕΠΑ σε συνεδρία της στις 16 Μαρτίου 2004, αφού εξέτασε το περιεχόμενο της καταγγελίας, αποφάσισε ότι η εν λόγω καταγγελία ήγειρε ερωτήματα και θέματα παρόμοια με αυτά που εξετάζονταν από την Υπηρεσία στην υπόθεση του περιπτερούχου κ. Παύλου Πούλλου. Ως εκ τούτου, η ΕΠΑ αποφάσισε όπως δοθούν οδηγίες στην Υπηρεσία για εξέταση της εν λόγω καταγγελίας στα πλαίσια της υφιστάμενης έρευνας για πιθανολογούμενες παραβάσεις των διατάξεων του Νόμου.
4. Η Υπηρεσία ενεργώντας σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΠΑ, διεξήγαγε τις δέουσες προκαταρκτικές έρευνες και υπέβαλε σχετικά σημειώματα προς την ΕΠΑ στις 26 και 29 Απριλίου 2004.
5. Η ΕΠΑ στις 1 Ιουνίου 2004, αφού έλαβε υπόψη όλο το υλικό, έγγραφα και πληροφορίες που δόθηκαν από πλευράς των εμπλεκόμενων μερών και /ή περισυνέλεξε η Υπηρεσία και περιέχονται στους σχηματισθέντες φακέλους των υποθέσεων και αφού μελέτησε τα σχετικά σημειώματα της Υπηρεσίας, ομόφωνα αποφάσισε ότι εκ πρώτης όψεως πιθανολογείται παράβαση του άρθρου 6(1)(2)(γ) του Νόμου από πλευράς των καταγγελλομένων εταιρειών, λόγω της εφαρμογής ανόμοιων όρων σε ισοδύναμες συναλλαγές αναφορικά με το καθορισμό και την παραχώρηση προμηθειών/εκπτώσεων στους περιπτερούχους.

6. Στις 20 Οκτωβρίου 2004, ο κ. Μιχάλης Χ' Γιάννης εκ μέρους της εταιρείας Scuralie Trading Ltd, η οποία είναι ιδιοκτήτρια mini-market, απέστειλε επιστολή στην ΕΠΑ, με την οποία καταγγέλλονταν τα πρακτορεία διανομής τύπου Κρόνος και Hellenic, αναφορικά με την επιβολή εγγυήσεων στους πελάτες τους για προμήθεια έντυπου υλικού (δηλαδή εφημερίδων και περιοδικών) καθώς και για το ύψος αυτών. Στις 11 Νοεμβρίου 2004 τέθηκε ενώπιον της Επιτροπής, η επιστολή-καταγγελία του κ. Μιχάλη Χ' Γιάννη, στην οποία ισχυριζόταν ότι ο τρόπος καταβολής ή και το ύψος της εγγύησης που ζητούν τα πιο πάνω πρακτορεία είναι παράνομος. Η Επιτροπή αφού έλαβε υπόψη ότι εναντίον των δύο πρακτορείων θα αποσταλούν εκθέσεις αιτιάσεων για εκ πρώτης όψεως παραβάσεις λόγω των καταγγελιών των περιπετρούχων κ. Παύλου Πούλλου και κ. Δημητράκη Χριστοφόρου, αποφάσισε όπως ανασταλεί η αποστολή τους, μέχρις ότου η Υπηρεσία προβεί σε διερεύνηση της παρούσας καταγγελίας και υποβάλει στην Επιτροπή σχετικό σημείωμα.
7. Στις 23 Νοεμβρίου 2004, ο περιπετρούχος κ. Λέανδρος Συμεού απέστειλε επιστολή στην ΕΠΑ, με την οποία κατάγγελλε τα πρακτορεία διανομής τύπου Κρόνος και Hellenic, για την άρνηση τους να προμηθεύσουν το περίπτερο του με έντυπο υλικό. Η ΕΠΑ, αφού εξέτασε την εν λόγω επιστολή έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία της, στις 16/12/2004, όπως διεξάγει σχετική έρευνα αναφορικά με την άρνηση προμήθειας έτσι ώστε να διαφανεί κατά πόσον προκύπτει πιθανολογούμενη παράβαση του Νόμου 207/89 και συγκεκριμένα του άρθρου 6. Η Επιτροπή αποφάσισε και πάλι να αναστείλει την αποστολή των εκθέσεων αιτιάσεων μέχρις ότου ολοκληρωθεί η έρευνα αναφορικά με την εν λόγω άρνηση προμήθειας.
8. Η Υπηρεσία ενεργώντας σύμφωνα με οδηγίες της ΕΠΑ, διεξήγαγε τις δέουσες προκαταρκτικές έρευνες και υπέβαλε σχετικό σημείωμα προς την ΕΠΑ βάσει του οποίου η ΕΠΑ, στις 18 Ιανουαρίου 2005, ομόφωνα αποφάσισε ότι εκ πρώτης όψεως πιθανολογείται, επίσης, παράβαση του άρθρου 6(2)(α)(β)(γ) του Νόμου από πλευράς των καταγγελλομένων εταιρειών.
9. Ως εκ των ανωτέρω, στις 26 Ιανουαρίου 2005 επιδόθηκαν στα δύο πρακτορεία Κρόνος και Hellenic σχετικές Εκθέσεις Αιτιάσεων, με τις οποίες κλήθηκαν ενώπιον της ΕΠΑ στις 21 Φεβρουαρίου 2005. Ταυτόχρονα, βάσει των Εκθέσεων Αιτιάσεων, κοινοποιήθηκαν στις καταγγελλόμενες εταιρείες, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Νόμου, τα έγγραφα πάνω στα οποία η ΕΠΑ προτίθετο να στηρίξει την απόφαση της.

II. Εμπλεκόμενα μέρη

Hellenic Distribution Agency Ltd

10. Το πρακτορείο Hellenic είναι δημόσια εταιρεία εγγεγραμμένη στην Κυπριακή Δημοκρατία και είναι αποκλειστικός αντιπρόσωπος και διανομέας όλων των

ξενόγλωσσων εφημερίδων και περιοδικών καθώς και μέρους του κυπριακού τύπου.

Πρακτορείο διανομής τύπου Κρόνος Λτδ

11. Το πρακτορείο Κρόνος είναι δημόσια εταιρεία εγγεγραμμένη στην Κυπριακή Δημοκρατία και είναι αποκλειστικός αντιπρόσωπος και διανομέας όλων των ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών καθώς και μέρους του κυπριακού τύπου.

Περιπετερούχοι κ. Παύλος Πούλλος, κ. Δημητράκης Χριστοφόρου, κ. Λεάνδρος Συμεού και η εταιρεία Scuralie Trading Ltd

12. Οι καταγγέλλοντες διαθέτουν περίπτερα/mini market εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας και είτε συνεργάζονται είτε ζητούν να συνεργαστούν με τα εν λόγω πρακτορεία.

III. Καταγγελίες

13. Στις 20 Μαΐου 2003, ο περιπετερούχος κ. Παύλος Πούλλος, με γραπτή επιστολή του προς την ΕΠΑ, υπέβαλε καταγγελία κατά ορισμένων εμπορικών πρακτικών των πρακτορείων Κρόνος και Hellenic, υποστηρίζοντας ότι αυτές παραβιάζουν τον Νόμο και ως εκ τούτου καλούσε την αρμόδια αρχή, ήτοι την ΕΠΑ, όπως επέμβει και εξετάσει το θέμα.
14. Ειδικότερα, ο καταγγέλλοντας ισχυριζόταν ότι τα εν λόγω πρακτορεία αρνούνταν να προμηθεύσουν το περίπτερο του με μεγαλύτερες ποσότητες εντύπων, ζητούσαν την πληρωμή εγγύησης για προμήθεια έντυπου υλικού και πολλές φορές αυτή ήταν υπερβολικά υψηλή, καθώς και ότι παραχωρούσαν διαφορετικά ποσοστά προμηθειών επί των πωλήσεων στα διάφορα περίπτερα. Για τον καταγγέλλοντα οι εν λόγω πρακτικές των δύο πρακτορείων αποτελούσαν κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης τους στις σχετικές αγορές.
15. Στις 13 Φεβρουαρίου 2004, ο περιπετερούχος κ. Δημητράκης Χριστοφόρου υπέβαλε, στην ΕΠΑ, καταγγελία εναντίον του πρακτορείου Hellenic, στην οποία ισχυριζόταν ότι το εν λόγω πρακτορείο χωρίς κανένα νομικό λόγο και/ή παράνομα άρχισε να τον υποχρεώνει να καταβάλλει τέλη υπηρεσίας για τη διανομή των εντύπων του, τον εξανάγκαζε να υπογράφει έγγραφα στα οποία περιέχονταν αθέμιτοι όροι συναλλαγής, τον υποχρέωνε να καταβάλλει πρόσθετες εγγυήσεις και του διέκοψε τη προμήθεια όλων των εντύπων που του διένειμαν από το 2001 εκμεταλλευόμενοι τη δεσπόζουσα θέση τους στην αγορά. Επίσης ο καταγγέλλοντας ισχυρίστηκε ότι το εν λόγω πρακτορείο παραχωρούσε διαφορετικές προμήθειες στους πελάτες του.
16. Στις 26 Οκτωβρίου 2004, η εταιρεία Scuralie Trading Ltd, απέστειλε επιστολή στην ΕΠΑ, με την οποία καταγγέλλονταν τα πρακτορεία Κρόνος και Hellenic, αναφορικά με την επιβολή εγγυήσεων στους πελάτες τους για προμήθεια

έντυπου υλικού καθώς και για το ύψος αυτών. Επίσης, η καταγγέλουσα εταιρεία ισχυρίστηκε ότι το πρακτορείο Hellenic δεν αποδεχόταν πληρωμή των εντύπων τοις μετρητοίς αλλά μόνο μέσω εμπορικής τράπεζας (standing order).

17. Τέλος, στις 23 Νοεμβρίου 2004, ο περιπτουράχος κ. Λεάνδρος Συμεού απέστειλε επιστολή στην ΕΠΑ, με την οποία κατάγγελλε τα εν λόγω πρακτορεία για την άρνηση τους να προμηθεύσουν το περίπτερο του με έντυπο υλικό.
18. Ως εκ των ανωτέρω, οι καταγγέλλοντες υποστήριζαν ότι οι πράξεις των δύο πρακτορείων συνιστούσαν κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχουν στις σχετικές αγορές.

B. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

I. Έννομο συμφέρον

19. Σύμφωνα με τα εδάφια 1 και 2 του άρθρου 28 του Νόμου, δικαίωμα καταγγελίας πιθανολογούμενων παραβάσεων, έχει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο έχει έννομο συμφέρον. Βάσει των αρχών του Διοικητικού Δικαίου, η ΕΠΑ ως διοικητικό όργανο, έχει υποχρέωση να προβεί στη δέουσα έρευνα για να διαπιστώσει κατά πόσο το πρόσωπο αυτό έχει υποστεί ή κατά πόσο υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί ζημιές ή να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.
20. Οι καταγγέλλοντες στην παρούσα υπόθεση επηρεάζονται άμεσα ή /και έμμεσα από τις πρακτικές που εφαρμόζουν τα δύο πρακτορεία, επομένως η ΕΠΑ καταλήγει ότι έχουν έννομο συμφέρον να προβούν στις υπό εξέταση καταγγελίες.

II. Επιχείρηση

21. Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ως «Επιχείρηση» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα αν οι δραστηριότητες είναι κερδοσκοπικές ή όχι.
22. Σύμφωνα και με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής ΔΕΚ), η έννοια επιχείρηση, στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «κάθε οντότητα που ασκεί εμπορικής φύσεως δραστηριότητες ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο τον οποίο χρηματοδοτείται»¹. Επιπλέον, το ΔΕΚ έχει αποφανθεί ότι ο όρος «οικονομικής φύσεως δραστηριότητα», εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που έχει σχέση με την προσφορά αγαθών και/ή υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τη διέπει και τον τρόπο

¹ Υπόθεση C-41/90, Hofner & Elser v Macrotron, [1991] ECR I-1979, Hydrotherm V Compact, [1984] ECR 2999

- χρηματοδότησης της και η οικονομική δραστηριότητα συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά².
23. Τα πρακτορεία Κρόνος και Hellenic, δραστηριοποιούνται στην αγορά διανομής έντυπου υλικού. Προσφέρουν αγαθά και υπηρεσίες και ασκούν καθ' όλα οικονομικής και εμπορικής φύσεως δραστηριότητες από τις οποίες προσκομίζουν κέρδος. Επομένως, η ΕΠΑ καταλήγει ότι τα εν λόγω πρακτορεία συνιστούν επιχειρήσεις.
24. Οι καταγγελίες των περιπτερούχων περιείχαν ισχυρισμούς για καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης των πρακτορείων Κρόνος και Hellenic, και κατόπιν εξέτασης των σημειωμάτων της Υπηρεσίας η ΕΠΑ αποφάσισε όπως επιδοθούν Εκθέσεις Αιτιάσεων στα εν λόγω πρακτορεία, για καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου.
25. Οι απαραίτητες προϋποθέσεις που τάσσει ο Νόμος για να διαπιστωθεί και να στοιχειοθετηθεί συμπεριφορά που να περιορίζει και να νοθεύει την ύπαρξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά από μία επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, είναι καταρχήν ο προσδιορισμός της σχετικής αγοράς, η εξέταση και στοιχειοθέτηση της δεσπόζουσας θέσης εντός της ορισθείσας αγοράς ή συναφούς αγοράς και τέλος η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής.

III. Σχετική αγορά

26. Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης κατά το άρθρο 6 του Νόμου, εξετάζεται πάντοτε σε συνάρτηση με μία ορισμένη αγορά, η οποία οριοθετείται : α) ως προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες (σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών) και β) γεωγραφικώς (σχετική γεωγραφική αγορά).

III.1) Σχετική αγορά προϊόντος

27. Η ΕΠΑ για τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς ακολουθεί τις καθοδηγητικές γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες αναφέρουν τα ακόλουθα:

« περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται »³

28. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, για την οριοθέτηση της σχετικής αγοράς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες του ανταγωνισμού και η διάρθρωση της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά⁴. Τα κριτήρια για την οριοθέτηση της αγοράς προϊόντος, εξετάζονται σωρευτικά, χωρίς όμως να έχουν πάντα

² Ibid

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς E.E C 372 της 3.12.1997.

⁴ Υπόθεση 31/80 L' Oreal v PVBA De Nieuwe AMCK [1980] ECR 3775, παρ. 25.

ισοδύναμη αξία και χωρίς να εφαρμόζονται με την ίδια αυστηρότητα. Για παράδειγμα, είναι πράγματι δυνατόν μια μικρή διαφορά των τιμών ομοειδών αγαθών, που προορίζονται για κοινή χρήση να μην εμποδίζει την ένταξη των αγαθών αυτών στην ίδια αγορά, πράγμα το οποίο όμως δεν μπορεί να συμβεί σε περίπτωση που οι τιμές των αγαθών αυτών διαφέρουν.

29. Η υπό εξέταση υπόθεση αφορά τη διανομή έντυπου υλικού. Καθότι το πρακτορείο Hellenic διεξάγει οικονομικές δραστηριότητες στην Κυπριακή Δημοκρατία, που αφορούν τη διανομή όλων των ξενόγλωσσων εφημερίδων και περιοδικών καθώς και μέρους του Κυπριακού τύπου, η αγορά αναφορικά με το πρακτορείο Hellenic διαχωρίστηκε σε αγορά διανομής των ξενόγλωσσων εφημερίδων και περιοδικών και στην αγορά όσων κυπριακών εφημερίδων διανέμει. Στην παρούσα υπόθεση δεν θεωρήθηκε αναγκαίο όπως η αγορά διαχωριστεί σε μικρότερες αγορές.
30. Το πρακτορείο Κρόνος διεξάγει οικονομικές δραστηριότητες στην Κυπριακή Δημοκρατία, που αφορούν τη διανομή όλων των ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών καθώς και μέρους του κυπριακού τύπου. Η αγορά αναφορικά με το εν λόγω πρακτορείο διαχωρίστηκε σε αγορά διανομής των ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών και στην αγορά όσων κυπριακών εφημερίδων διανέμει. Η ΕΠΑ δε θεώρησε αναγκαίο το περαιτέρω διαχωρισμό της σχετικής αγοράς.

III.2) Σχετική Γεωγραφική Αγορά Ελεύθερη Κύπρος

31. Η σχετική γεωγραφική αγορά ταυτίζεται με την περιοχή, μέσα στα όρια της οποίας δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται οι επιχειρήσεις ως πωλητές ή αγοραστές των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, με επαρκείς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού⁵.
32. Για τη γεωγραφική οριοθέτηση της σχετικής αγοράς πρέπει αρχικά να εξεταστεί, το ενδεχόμενο ύπαρξης νομοθεσίας, δυνάμει της οποίας μια επιχείρηση κατέχει αποκλειστικά δικαιώματα στη σχετική αγορά. Επιπλέον, πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα που έχουν οι παραγωγοί των ελεγχόμενων επιχειρήσεων να στραφούν βραχυπρόθεσμα και με αμελητέο κόστος σε εταιρείες που είναι εγκατεστημένες σε άλλη γεωγραφική περιοχή⁶. Περαιτέρω, θα πρέπει να εντοπισθούν ενδεχόμενα εμπόδια και φραγμοί που απομονώνουν τις εταιρείες που είναι εγκατεστημένες σε μια δεδομένη περιοχή από τις ανταγωνιστικές πιέσεις εταιρειών, που είναι εγκατεστημένες εκτός της περιοχής αυτής, έτσι ώστε να προσδιορισθεί με ακρίβεια ο βαθμός διεισδυτικότητας των αγορών μεταξύ τους. Στην υπόθεση *United Brands*⁷, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεώρησε ως καθοριστικό στοιχείο για τη γεωγραφική οριοθέτηση της αγοράς της μπανάνας, την ύπαρξη ομοιογενών συνθηκών ανταγωνισμού σε μια ευρεία γεωγραφική περιοχή της Ευρωπαϊκής

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς, E.E C372 της 3.12.1997

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς, E.E C372 της 3.12.1997, παρ.29

⁷ [1978] ECR 207, [1978] 1 CMLR 429, CMR 8429.

Κοινότητας, η οποία κατελάμβανε τη γεωγραφική έκταση 6 γειτονικών εθνικών αγορών.

33. Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι δραστηριότητες των πρακτορείων Κρόνος και Hellenic, επεκτείνονται σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθότι δεν υπάρχουν άλλα πρακτορεία που να ασχολούνται με τη διανομή έντυπου υλικού. Ως εκ τούτου, η ΕΠΑ καταλήγει ότι αναφορικά και με τα δύο πρακτορεία ως σχετική γεωγραφική αγορά, καθορίζεται όλη η επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας (με τη διευκρίνιση ότι δεν περιλαμβάνεται το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου).

IV. Δεσπόζουσα θέση

34. Σύμφωνα με την ερμηνεία που δίδεται στο άρθρο 2 του Νόμου 207/89, δεσπόζουσα θέση έχει μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά ενός συγκεκριμένου προϊόντος και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό, ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες της και κατ' επέκταση τους καταναλωτές. Βασικό στοιχείο λοιπόν της έννοιας της δεσπόζουσας θέσης, είναι η ύπαρξη οικονομικής ισχύος, η οποία παρέχει στη δεσπόζουσα επιχείρηση ευχέρεια ανεξάρτητης συμπεριφοράς, την αποδεσμεύει δηλαδή από τους περιορισμούς που υπάρχουν σε μια ανταγωνιστική αγορά.
35. Ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς είναι ενδεικτικό της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης. Ειδικά στις περιπτώσεις που το μερίδιο αυτό είναι ιδιαίτερα υψηλό (ποσοστά της τάξης του 80% ως 100%) και διατηρείται για μεγάλο χρονικό διάστημα, έχει κριθεί σε κοινοτικό επίπεδο ότι αποτελεί καθεαυτό, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, αποδεικτικό στοιχείο για την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης.
36. Στην αγορά διανομής έντυπου υλικού δραστηριοποιούνται μόνο τα πρακτορεία Κρόνος και Hellenic. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το πρακτορείο Κρόνος είναι αποκλειστικός αντιπρόσωπος και διανομέας όλου του ελληνικού τύπου και μέρους του κυπριακού, ενώ το πρακτορείο Hellenic είναι αποκλειστικός αντιπρόσωπος και διανομέας του ξένου τύπου και μέρους του κυπριακού. Διαφαίνεται ότι τα εν λόγω πρακτορεία έχουν διαχωρίσει τον τύπο (κυπριακό, ελληνικό και ξένο) τον οποίο θα διανέμει το καθένα, με αποτέλεσμα να κατέχουν όχι μόνο δεσπόζουσα αλλά και μονοπωλιακή θέση στις σχετικές αγορές, όπως έχουν καθορισθεί πιο πάνω.

V. Κατάχρηση Δεσπόζουσας Θέσης

37. Για την εξέταση των καταγγελιών υπό το πρίσμα του άρθρου 6 του Νόμου ως τροποποιήθηκε με το Νόμο 111(I)/99, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι πιο κάτω διατάξεις:

6.(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης στην αγορά ενός προϊόντος.

(2) Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης συνιστά ειδικότερα οποιαδήποτε πράξη μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, αν η πράξη αυτή έχει σαν αντικείμενο ή αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα-

- α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής·
- β) τον περιορισμό ή τον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, ή της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων·
- γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση την εξάρτηση της σύνταξης συμβάσεων από την αποδοχή από μέρους των αντισυμβαλλόμενων, προσθέτων υποχρεώσεων, οι οποίες, κατά τη φύση τους ή σύμφωνα με τις κρατούσες εμπορικές συνήθειες δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

38. Σύμφωνα με την κοινοτική νομολογία σε θέματα ανταγωνισμού, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης δεν απαγορεύεται. Αυτό που βασικά απαγορεύεται είναι η καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσεως αυτής.

39. Με βάση πάντα τη νομολογία του ΔΕΚ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κατάχρηση, συνδέεται με τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης, που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ανταγωνισμό, με τη χρήση μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς υγιούς ανταγωνισμού⁸. Έχει νομολογηθεί επίσης, ότι οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση στην αγορά ενός προϊόντος έχουν «special responsibility» (ιδιαίτερη ευθύνη), πράγμα που τις κάνει πιο υπεύθυνες σε περίπτωση παράβασης του Νόμου⁹.

40. Στην υπόθεση Tetra Pak International SA¹⁰, η ιδιαίτερη ευθύνη επεκτείνεται ώστε το άρθρο 82 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το αντίστοιχο άρθρο 6 του Νόμου, να εφαρμόζεται και να απαγορεύει κάθε συμπεριφορά επιχείρησης, η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση και που είναι ικανή να εμποδίσει τη διατήρηση ή την ανάπτυξη του υφιστάμενου ανταγωνισμού, ο οποίος εμφανίζεται ήδη εξασθενημένος εξαιτίας ακριβώς της παρουσίας της επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση.

41. Το άρθρο 6 του Νόμου μνημονεύει μια σειρά καταχρηστικών πρακτικών. Η λίστα αυτή των καταχρηστικών πρακτικών, λαμβανομένης υπόψη και της πρακτικής του ΔΕΚ, όπως αναφέρεται στην υπόθεση Continental Can¹¹, είναι απλώς ενδεικτική όχι όμως εξαντλητική.

⁸ Υπόθεση 85/76 Hoffmann- La Roche[1975] ECR 1663, παρ.91

⁹ Υπόθεση 322/81 NV Nederlandsche Bande Industrie Michelin v Commission [1994] ECR 3461

¹⁰ [1994] ECR II-755

¹¹ [1973] ECR 215, παρ.26

Παραβάσεις εκ μέρους των πρακτορείων Κρόνος και Hellenic

Προμήθειες

42. Οι προμήθειες δίδονται από τα πρακτορεία στους πελάτες τους ως ποσοστό επί των πωλήσεων που πραγματοποιούν και κυμαίνονται από 10-25%. Συγκεκριμένα, στους εφημεριδοπώλες παραχωρείται προμήθεια 25%, ενώ ποσοστό μέχρι και 20% παραχωρείται σε παλιά περίπτερα, τα οποία έπαιρναν τα συγκεκριμένα ποσοστά όταν υπήρχε μόνο το πρακτορείο διανομής τύπου Πάπυρος. Τα τελευταία χρόνια όμως σε όλα τα νέα περίπτερα δίνεται προμήθεια 10-13%, κάτι το οποίο διαπιστώθηκε από τα εκδοθέντα τιμολόγια των δύο πρακτορείων. Διαφαίνεται ότι τα εν λόγω πρακτορεία παραχωρούν μεγαλύτερο ποσοστό προμήθειας στα παλιά περίπτερα απ'ότι στα νέα περίπτερα, ανεξάρτητα με το κύκλο εργασιών τους.
43. Βάσει του άρθρου 6(2)(γ) του Νόμου μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση παραβιάζει πιθανότατα το άρθρο αυτό στην περίπτωση που εφαρμόζει άνισους όρους, κυρίως διαφορετική τιμολογιακή πολιτική, για ισοδύναμες συναλλαγές χωρίς αντικειμενική αιτιολογία. Η καταχρηστική εκμετάλλευση μπορεί να έχει τη μορφή διακριτικής μεταχείρισης των πελατών εντός της ίδιας αγοράς ή την υιοθέτηση διαφορετικής τιμολογιακής πολιτικής ανάλογα με την αγορά στην οποία διατίθενται τα προϊόντα.
44. Μέσα από την κοινοτική νομολογία, συγκεκριμένα στην υπόθεση United Brands¹², διαφαίνεται ότι επιβολή ανόμοιων όρων σε ισοδύναμες συναλλαγές τεκμηριώνεται όταν το ίδιο προϊόν ή υπηρεσία πωλείται σε διαφορετικές τιμές παρά το ότι έχει ένα κόστος, ή όταν τα ίδια προϊόντα πωλούνται στις ίδιες τιμές ενώ έχουν διαφορετικό κόστος.
45. Βάσει των πιο πάνω η ΕΠΑ καταλήγει ότι τα εν λόγω πρακτορεία εφαρμόζαν ανόμοιους όρους σε ισοδύναμες συναλλαγές, καθώς διαπιστώθηκε ότι τα περίπτερα πιστώνονταν με διαφορετικές προμήθειες. Ο ισχυρισμός των πρακτορείων ότι επανειλημμένα είχαν καλέσει το Σύνδεσμο Περιπτερούχων για να διαπραγματευτούν και να καταλήξουν σε προμήθειες ομοιόμορφες για όλα τα περίπτερα, παρά την αντίδραση των παλιών περιπτέρων, δεν ικανοποιεί την αρχή της αντικειμενικής αιτιολογίας.

Εγγυήσεις

46. Οι εγγυήσεις που καλούνται τα περίπτερα να πληρώσουν στα δύο πρακτορεία για προμήθεια έντυπου υλικού εξασφαλίζουν την πληρωμή και καλύπτουν το δεσμευμένο κεφάλαιο των εν λόγω πρακτορείων. Συγκεκριμένα τα έντυπα τοποθετούνται στα περίπτερα χωρίς πληρωμή και η πληρωμή γίνεται κάθε τέλος του μήνα ή ανάλογα με τη διάρκεια του εντύπου αν αυτά είναι τριμηνιαία ή

¹² [1978] 1 CMLR 429, [1978] ECR 207.

εξαμηνιαία. Στην παρούσα υπόθεση συμπεραίνεται ότι, παρά τους ισχυρισμούς των καταγγελλομένων ότι οι εγγυήσεις στηρίζονταν στους κύκλους εργασιών των περιπτερούχων, κάτι τέτοιο δεν υφίστατο, με αποτέλεσμα να παρατηρείται επιβολή ανόμοιων όρων σε ισοδύναμες συναλλαγές, πράγμα το οποίο απαγορεύεται βάσει του άρθρου 6(2)(γ) του Νόμου.

Άρνηση προμήθειας

47. Το ΔΕΚ σε πολλές υποθέσεις αποφάσισε ότι η άρνηση προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών ή ακόμα η άρνηση σύναψης μιας σύμβασης, η οποία προβάλλεται από τη δεσπόζουσα επιχείρηση και δεν δικαιολογείται αντικειμενικά, απαγορεύεται αφού θέτει σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση την επηρεαζόμενη επιχείρηση.
48. Στην παρούσα υπόθεση η άρνηση των πρακτορειών να προμηθεύσουν το περίπτερο του κ. Λεάνδρου Συμεού με έντυπο υλικό δε δικαιολογείται γιατί όπως διαφάνηκε τα πρακτορεία δεν εφάρμοσαν οποιαδήποτε αντικειμενικά κριτήρια στην απόφασή τους, που να δικαιολογούν την άρνηση προσφοράς.

Γ. ΠΑΡΑΔΟΧΗ- ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΟΙΝΗΣ

49. Κατά τη συνεδρία της ΕΠΑ ημερομηνίας 1.3.2005 αρ.676, παρουσιάστηκαν εκ μέρους των καταγγελλόντων ο κ. Δημήτρης Παυλίδης και ο κ. Γεώργιος Τρίγγας δικηγόροι του κ. Παύλου Πούλλου και ο κ. Πολύκαρπος Φιλίππου δικηγόρος του κ. Λεάνδρου Συμεού. Για τους καταγγελλόμενους παρουσιάστηκαν ο κ. Αριστοτέλης Βρυωνίδης ως δικηγόρος του πρακτορείου διανομής τύπου Κρόνος Λτδ και ο κ. Πάρης Σπανός ως δικηγόρος του Hellenic Distribution Agency (Cyprus) Ltd. Για τους καταγγέλλοντες, κ. Δημητράκη Χριστοφόρου και την εταιρεία Scuralie Trading Ltd, δεν υπήρξε καμία παρουσία. Αφού απαγγέλθηκαν και εξηγήθηκαν οι Εκθέσεις Αιτιάσεων, οι οποίες είχαν ήδη επιδοθεί στις καταγγελλόμενες εταιρείες, δόθηκε ο λόγος στους δικηγόρους των καταγγελλομένων να απαντήσουν. Ο κ. Σπανός και ο κ. Βρυωνίδης παραδέχθηκαν εκ μέρους των πελατών τους ότι οι ενέργειες των πρακτορειών αναφορικά με τις προμήθειες, τις εγγυήσεις και την άρνηση προμήθειας έντυπου υλικού, αποτελούν παράβαση των προνοιών του άρθρου 6(1),(2)(β)(γ) του Νόμου και δήλωσαν ότι οι πελάτες τους είναι έτοιμοι να συνεργαστούν και να συμμορφωθούν πλήρως με τις υποδείξεις της ΕΠΑ, έτσι ώστε στο μέλλον να μην υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία συμμόρφωσης με τις σχετικές πρόνοιες της νομοθεσίας Περί Προστασίας του Ανταγωνισμού.
50. Η ΕΠΑ στην ίδια συνεδρία, αφού έλαβε υπόψη τα ενώπιον της στοιχεία τα οποία πηγάζουν από τη σχετική έρευνα της Υπηρεσίας αλλά και τις δηλώσεις των συνηγόρων των καταγγελλομένων για σκοπούς επιβολής ποινής και με βάση τις εξουσίες που της παρέχει το άρθρο 22 του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε:

(α) Να απορρίψει τις καταγγελίες της εταιρείας Scuralie Trading Ltd και του περιπτερούχου κ. Δημητράκη Χριστοφόρου, καθότι δεν έδειξαν κανένα ενδιαφέρον για προώθηση της καταγγελίας τους.

(β) Να κρίνει με επιείκεια τους καταγγελλόμενους λόγω της παραδοχής τους σε σχέση με τις υπόλοιπες καταγγελίες, καταλήγοντας ότι δεν είναι αναγκαία η επιβολή οποιασδήποτε χρηματικής ποινής εναντίον των καταγγελλομένων.

(γ) Να συστήσει στις δύο εταιρείες όπως:

(ι) Συμμορφωθούν άμεσα με τις πρόνοιες του άρθρου 6 του Νόμου και αρθεί ιδιαίτερα η παράβαση της άρνησης προμήθειας, εάν δεν δικαιολογείται κατ' αντικειμενικό τρόπον η άρνηση.

(ιι) Εντός έξι μηνών από την ημέρα της απόφασης αρθεί η οποιαδήποτε παράβαση αναφορικά με τις προμήθειες που δίδονται από τους καταγγελλόμενους στους πελάτες τους.

(ιιι) Εντός δύο μηνών από τη μέρα της απόφασης αρθεί η οποιαδήποτε παράβαση αναφορικά με το θέμα των εγγυήσεων.

(δ) Σε περίπτωση που παρέλθουν οποιαδήποτε χρονοδιαγράμματα όπως πιο πάνω καθορίζονται στη σύσταση της ΕΠΑ και διαπιστωθεί είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από καταγγελία, ότι συνεχίζεται οποιαδήποτε από τις συγκεκριμένες παραβάσεις, τότε θα επιβάλλεται ποινή προστίμου ΔΚ 1500 για κάθε ημέρα συνέχισης της παράβασης.

Χριστόδουλος Τσέλεπος
Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας
του Ανταγωνισμού